

HOTĂRÂREA CURȚII (PRIMA CAMERĂ)

DIN 3 IULIE 1980¹

Regina

împotriva lui

Stanislaus Pieck

**(cerere de pronunțare a unei hotărâri preliminare,
formulată de Pontypridd Magistrates' Court)**

„Dreptul de ședere al resortisanților comunitari”

Cauza 157/79

În cauza 157/79

având ca obiect o cerere adresată Curții, în temeiul articolului 177 din Tratatul CEE, de către Pontypridd Magistrates' Court din Mid Glamorgan, Wales, pentru pronunțarea, în litigiul pendinte în fața acestei instanțe, între

REGINA

și

STANISLAUS PIECK,

a unei hotărâri preliminare privind interpretarea articolelor 7 și 48 din Tratatul CEE, precum și a Directivei 68/360 a Consiliului din 15 octombrie 1968 privind eliminarea restricțiilor de circulație și ședere în cadrul Comunității pentru lucrătorii din statele membre și familiile acestora (JO 1968, nr. L 257, p. 13) și a Directivei 64/221 a Consiliului din 25 februarie 1964 privind coordonarea măsurilor speciale referitoare la deplasarea și șederea cetățenilor străini, măsuri justificate din motive de ordine publică, de siguranță publică și de sănătate publică (JO 1964, p. 850),

CURTEA (prima cameră),

compusă din A. O'Keefe, președinte de cameră, G. Bosco și T. Koopmans, judecători,

avocat general: J.-P. Warner

grefier: J. A. Pompe, grefier adjunct

¹ Limba de procedură: engleza.

pronunță prezenta

HOTĂRÂRE

1 Prin Ordonanța din 5 septembrie 1979, primită la Curte la 10 octombrie 1979, Pontypridd Magistrates' Court a adresat, în temeiul articolului 177 din Tratatul CEE, trei întrebări privind interpretarea articolelor 7 și 48 din tratat, precum și a Directivei 64/221 a Consiliului din 25 februarie 1964 privind coordonarea măsurilor speciale referitoare la deplasarea și șederea cetățenilor străini, măsuri justificate din motive de ordine publică, de siguranță publică și de sănătate publică (JO 1964, p. 850) și a Directivei 68/360 din 15 octombrie 1968 privind eliminarea restricțiilor de circulație și ședere în cadrul Comunității pentru lucrătorii din statele membre și familiile acestora (JO nr. L 257, p. 13).

2 Instanța națională a fost sesizată cu privire la o urmărire penală împotriva unui resortisant olandez, cu reședința în Cardiff, Țara Galilor, care exercită o activitate în calitate de salariat și care este acuzat că, având în vedere că nu este „patrial” (resortisant britanic cu drept de rezidență în Regatul Unit) și că i s-a acordat permisiunea de intrare și de ședere în Regatul Unit numai pentru o perioadă limitată, a depășit cu bună știință termenul autorizat. Acuzatul nu dispunea de un permis de ședere; cu ocazia ultimei sale intrări pe teritoriul britanic, la 29 iulie 1978, a fost aplicată pe pașaportul său o ștampilă conținând cuvintele „autorizat să intre în Regatul Unit pentru o perioadă de șase luni”.

Cu privire la prima întrebare

3 Prin prima sa întrebare, instanța dorește să se clarifice sensul expresiei „viză de intrare sau obligație echivalentă” prevăzută la articolul 3 alineatul (2) din Directiva 68/360.

4 Curtea a constatat deja în nenumărate rânduri că dreptul resortisanților unui stat membru de intrare și de ședere pe teritoriul unui alt stat membru în scopurile avute în vedere de tratat constituie un drept conferit direct de tratat sau, după caz, de dispozițiile adoptate pentru punerea în aplicare a acestuia.

5 Directiva 68/360 are ca scop, astfel cum rezultă din considerentele sale, adoptarea, în ceea ce privește eliminarea restricțiilor încă existente în materie de circulație și de ședere în cadrul Comunității, a unor măsuri în conformitate cu drepturile și privilegiile recunoscute resortisanților statelor membre de Regulamentul nr. 1612/68 al Consiliului din 15 octombrie 1968 privind libera circulație a lucrătorilor în cadrul Comunității (JO nr. L 257, p. 2, Ediție specială, 5/vol. 1, p. 11). În acest scop, directiva prevede condițiile în care resortisanții statelor membre își exercită dreptul de a părăsi teritoriul statului lor de origine pentru a desfășura o activitate salariată pe teritoriul unui alt stat membru, precum și dreptul de a fi admis și de a rămâne pe teritoriul statului respectiv.

6 În această privință, articolul 3 alineatul (1) din directivă prevede că statele membre permit intrarea pe teritoriul lor a persoanelor cărora li se aplică Regulamentul nr. 1612/68, în baza simplei prezentări a unei cărți de identitate sau a unui pașaport valabil. Alineatul (2) adaugă faptul că lucrătorilor în cauză nu li se poate impune nicio viză de intrare și nicio obligație echivalentă.

7 În cursul procedurii în fața Curții, guvernul Regatului Unit a susținut că expresia „viză de intrare” se referă exclusiv la o autorizație de intrare emisă înainte de sosirea călătorului la frontieră, sub forma unei indicații pe pașaportul său ori pe un document separat. Dimpotrivă, o ștampilă aplicată pe un pașaport la momentul sosirii, care autorizează intrarea pe teritoriu, nu poate fi considerată ca viză de intrare sau document echivalent.

8 Această teză nu poate fi reținută. În scopul aplicării directivei, care vizează eliminarea restricțiilor privind circulația lucrătorilor comunitari în cadrul întregii Comunități, nu are importanță momentul în care o autorizație de intrare pe teritoriul unui stat membru a fost acordată și a fost aplicată pe un pașaport sau alt document. În plus, dreptul lucrătorilor comunitari de a intra pe teritoriul unui stat membru, care este conferit de dreptul comunitar, nu poate fi condiționat de emiterea unei autorizații în acest scop de către administrația statului membru respectiv.

9 Este adevărat că dreptul de intrare al lucrătorilor în cauză nu este nelimitat. Cu toate acestea, singura rezervă prevăzută la articolul 48 din tratat cu privire la libera circulație pe teritoriul statelor membre privește restricții justificate de motive de ordine publică, de siguranță publică și de sănătate publică. Această rezervă trebuie să fie înțeleasă nu ca o condiție prealabilă impusă în privința obținerii dreptului de intrare și de ședere, ci ca oferind posibilitatea de a aplica restricții, în cazuri individuale și cu o justificare corespunzătoare, la exercitarea unui drept care rezultă direct din tratat. Prin urmare, aceasta nu justifică măsuri administrative care impun, în general, alte formalități la frontieră decât simpla prezentare a unei cărți de identitate sau a unui pașaport valabil.

10 Prin urmare, este necesar să se răspundă la prima întrebare că articolul 3 alineatul (2) din Directiva 68/360, care interzice statelor membre să impună o viză de intrare sau o obligație echivalentă lucrătorilor comunitari care se deplasează în cadrul Comunității, trebuie să fie interpretat în sensul că expresia „viză de intrare sau obligație echivalentă” se referă la orice formalitate care urmărește autorizarea intrării pe teritoriul unui stat membru și care se adaugă controlului unui pașaport sau al unei cărți de identitate la frontieră, indiferent de locul sau de momentul emiterii acestei autorizații și indiferent de forma acesteia.

Cu privire la a doua întrebare

11 Prin intermediul celei de a doua întrebări, instanța națională urmărește să afle dacă acordarea de către un stat membru, la intrarea unui resortisant comunitar pe teritoriul său, a unei prime autorizații de ședere pentru o perioadă limitată la șase luni este compatibilă cu articolele 7 și 48 din tratat, precum și cu Directivele 64/221 și 68/360.

12 Articolul 4 din Directiva 68/360 prevede că statele membre acordă dreptul de ședere pe teritoriul lor persoanelor menționate de directivă, adăugând că „pentru a face dovada” acestui drept se emite un permis de ședere special. Această dispoziție trebuie să fie interpretată în lumina considerentelor directivei, conform cărora reglementarea aplicabilă în materie de ședere trebuie, în măsura posibilă, să armonizeze situația lucrătorilor din celelalte state membre cu cea a lucrătorilor cetățeni ai acestuia.

13 Curtea a afirmat deja, în Hotărârea din 14 iulie 1977 pronunțată în cauza 8/77 (Sagulo, Brenca și Bakhouche, Rec., p. 1495), că emiterea documentului special de ședere prevăzut la articolul 4 citat anterior are doar un efect declarativ și că aceasta nu poate, pentru străinii care beneficiază de drepturile prevăzute la articolul 48 din tratat sau de dispoziții similare acestuia, să fie asimilată unui permis de ședere care să implice o putere de apreciere a autorităților naționale, astfel cum se prevede, în general, pentru străini. Curtea a dedus din aceasta că un stat membru nu poate, prin urmare, să îi solicite unei persoane protejate de dispozițiile dreptului comunitar deținerea unui permis de ședere în locul documentului prevăzut de dispozițiile articolului 4 din Directiva 68/360.

14 Rezultă că răspunsul la cea de a doua întrebare a fost deja dat de Curte în hotărârea menționată anterior.

Cu privire la a treia întrebare

15 Prin intermediul celei de a treia întrebări se dorește să se stabilească dacă un resortisant comunitar care a rămas pe teritoriul unui stat membru o perioadă mai lungă decât cea prevăzută în permisul de ședere poate fi pedepsit în statul respectiv prin măsuri care includ închisoarea sau o propunere de expulzare.

16 În Hotărârea din 14 iulie 1977 citată anterior, Curtea a statuat deja că aplicarea unor sancțiuni penale sau a altor măsuri de constrângere este exclusă în măsura în care o persoană protejată de dispozițiile dreptului comunitar nu s-a conformat dispozițiilor naționale care solicită, pentru această persoană, deținerea unui permis de ședere în locul documentului prevăzut de Directiva 68/360, autoritățile naționale neavând dreptul de a sancționa încălcarea unei norme incompatibile cu dreptul comunitar.

17 Cu toate acestea, având în vedere circumstanțele din speță constatate de instanța națională și în lumina răspunsului care tocmai a fost dat la cea de a doua întrebare, a treia întrebare poate, de asemenea, să fie înțeleasă în sensul că ridică problema dacă faptul că un resortisant comunitar, căruia i se aplică regimul liberei circulații a lucrătorilor, a omis obținerea permisului de ședere special, prevăzut la articolul 4 din Directiva 68/360, poate fi sancționat prin pedepse care includ închisoarea sau o propunere de expulzare.

18 Printre sancțiunile în cazul neîndeplinirii formalităților necesare pentru constatarea dreptului de ședere al unui lucrător protejat de dreptul comunitar, expulzarea ar fi cu siguranță incompatibilă cu dispozițiile tratatului, dat fiind că o asemenea măsură constituie negarea a însuși dreptului conferit și garantat de tratat, astfel cum a afirmat deja Curtea în alte cauze.

19 În ceea ce privește celelalte sancțiuni, precum amenda și închisoarea, cu toate că autoritățile naționale pot supune nerespectarea dispozițiilor privind permisele de ședere unor sancțiuni comparabile celor care se aplică încălcărilor naționale mai puțin importante, nu se justifică aplicarea unei sancțiuni atât de disproporționate în raport cu gravitatea încălcării, astfel încât aceasta să devină un obstacol în calea liberei circulații a lucrătorilor. Acesta este cazul, în special, atunci când această sancțiune include pedepse cu închisoarea.

20 Rezultă că omisiunea unui resortisant comunitar căruia i se aplică regimul liberei circulații a lucrătorilor de a obține un permis de ședere special prevăzut la articolul 4 din Directiva 68/360 nu poate fi sancționată cu o propunere de expulzare sau cu pedepse care pot ajunge până la închisoare.

Cu privire la cheltuielile de judecată

21 Cheltuielile efectuate de Guvernul Regatului Unit și de Comisia Comunităților Europene, care au prezentat observații Curții, nu pot face obiectul unei rambursări. Întrucât procedura are, în raport cu părțile din acțiunea principală, un caracter incidental față de procedura din fața instanței naționale, este de competența acestei instanțe să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată.

Pentru aceste motive,

CURTEA (prima cameră),

pronunțându-se cu privire la întrebările care i-au fost adresate de Pontypridd Magistrates' Court din Mid Glamorgan, Wales, prin Ordonanța din 5 septembrie 1979, hotărăște:

- 1) **Articolul 3 alineatul (2) din Directiva 68/360 a Consiliului din 15 octombrie 1968, care interzice statelor membre să impună o viză de intrare sau o obligație echivalentă lucrătorilor comunitari care se deplasează în cadrul Comunității, trebuie să fie interpretat în sensul că expresia „viză de intrare sau obligație echivalentă” se referă la orice formalitate care urmărește autorizarea intrării pe teritoriul unui stat membru și care se adaugă controlului unui pașaport sau al unei cărți de identitate la frontieră, indiferent de locul sau de momentul emiterii acestei autorizații și indiferent de forma acesteia.**
- 2)
 - a) **Emiterea documentului special de ședere prevăzut la articolul 4 din Directiva 68/360 a Consiliului din 15 octombrie 1968 are doar un efect declarativ și aceasta nu poate, pentru străinii care beneficiază de drepturile prevăzute la articolul 48 din Tratatul CEE sau de dispoziții similare acestuia, să fie asimilată unui permis de ședere care să implice o putere de apreciere a autorităților naționale, astfel cum se prevede, în general, pentru străini.**
 - b) **Un stat membru nu poate să îi solicite unei persoane protejate de dispozițiile dreptului comunitar deținerea unui permis de ședere în locul documentului prevăzut de dispozițiile coroborate ale articolului 4 alineatul (2) și ale anexei la Directiva 68/360.**
- 3) **Omisiunea unui resortisant comunitar căruia i se aplică regimul liberei circulații a lucrătorilor de a obține permisul de ședere special prevăzut la articolul 4 din Directiva 68/360 nu poate fi sancționat cu o propunere de expulzare sau cu pedepse care pot conduce la închisoare.**

O'Keefe

Bosco

Koopmans

Pronunțată în ședință publică la Luxemburg, 3 iulie 1980.

Grefier
prin ordin
H. A. Rühl
administrator principal

Preşedintele primei camere
A. O'Keeffe